



JAROSLAV BENEŠ

BÍLÉ MŮRY

JAROSLAV BENEŠ

BÍLÉ MŮRY

Následující příběh je smyšlený a jakákoliv podobnost se skutečnými žijícími postavami či událostmi je čistě náhodná.

Obřad kaše

Krásný zářijový den stál za pohled na řeku. Sluníčko vykukovalo zpod mraků, ale údolím už trochu foukalo. Provoz směrem na Zbraslav zesílil. V blízkém kamenolomu zahoukala siréna denní odstřel, tam ještě začínali lamači od šesti. O minutu později to zadunělo a ozvěna oběhla blízké kopce.

Ale dneska nebyl dobrý den. Tvář za zrcadlem se mi zase snažila cosi namluvit. Každý, nebo téměř každý den začínal oduševnělou rozpravou. Rozhovor měl skoro vždycky stejný půdorys, já se zeptal a tvář v zrcadle mi obratem odpověděla nějakou blbost. Ptal jsem se na různé věci. Zrovna dneska vyvstala hloupá otázka, jak je možné přehlédnout část ujednání v darovací smlouvě, byť napsané drobným písmem ve výlukách. No, to se najednou odmlčela. Ale jinak uměla být chytrá až-až a občas ztrácela soudnost.

Poslední věta zůstávala pořád stejně plačtivá a ošklivá: „Měls radši umřít, hajzle, než se tady dál plácát jako ryba v sušičce...“ nebo s nějakým jiným, ještě urážlivějším příměrem. Tak začínal skoro každý den, s bláznivým rozhovorem s tváří za zrcadlem, s trochou třípytných myšlenek a pak zase návrat ke každodenní všednosti.

Zkoumavě jsem si prohlížel oči, jestli poznám náznak šílenství nebo zda už z nich náhodou nečouhá nepřítčnost. Doktor Vrúbl – ke kterému jsem se dostal krátce po rekonvalescenci, jinak asi hodný

pán, ale tak trochu Chocholoušek, v každém viděl blázna a pro tyto případy měl na potencionální pošuky a magory nachystanou svěřací kazajku – tak ten odhadoval stupeň šílenství podle barvy očí. Teorie dost zvrácená, avšak jemu momentálně vycházela. Moje stály na jeho stupnici hodně vysoko, protože s oblibou říkával: „S tak svítivě zelenýma očima se dneska vidí už málo kdo, maximálně tak toulavé kočky, a ty se přece rovnou střílejí, ne?“ A to jsem mu ke všemu zamlčel, že na levé oko skoro nevidím, což prý způsobily nějaké střípky, které poškodily kromě lícního nervu taky oční sklivec. Následkem toho jsem viděl jen skvrny, ale pouze v denním světle. Lékaři připouštěli, že se oko dá nějak vyčistit, ale jedním dechem s tím dodávali, že výsledek může být víc než jen nejistý, poněvadž po jejich zákroku nakonec nemusím vidět už vůbec nic.

Moje první setkání s psychiatrem Vrúblem nebylo úplně normální, když jsem se k němu poprvé přišoural s doporučením od doktora Rašlíka. Bojoval jsem tehdy s náhlými ataky bezdůvodného strachu. V té době se ale nebylo čemu divit, překonával jsem těžké období, na jehož počátku bylo zjištění, že budu už nadosmrti kripl. Doktor Vrúbl ordinoval v místnosti, která připomínala skladiště – všude se kupily šanony, desky, papíry, knihy a další a další tiskoviny včetně různých novin a časopisů. Založil mi novou kartu a poslal mě na kolečko obvyklých vyšetření s tím, že poté mi předepíše nějaké medikamenty, a to bez ohledu na skutečnost, že jsem mu přinesl hromadu potvrzení o nedávno provedených, tedy čerstvých, vyšetřeních. Potřeboval čerstvější, a když jsem se asi po dvou týdnech s výsledky k němu vrátil, ordinoval už na chodbě za skříní.

A protože netušil, kde má založeny moje dokumenty, dokonce si myslím, že mě už ani nepoznal, promptně mi založil novou kartu a roztržitě do ní vložil nějaký časopis s hanbatými obrázky. Na nějaké medikamenty samozřejmě ani nevzdechl, protože se sám zrovna cpal jakýmisi pilulkami na podporu paměti. A já se po čase, zaplať Bůh, zase vrátil do své kůže, i když poněkud roztřeseně. Ale zkušenost to byla k nezaplacení.

Snažil jsem se oholit, jenže nový holicí strojek nechtěl spolupracovat. Zrcadlo mi neporadilo. Návod, ten divně zhutnělý text bez obrázků, sděloval cosi, čemu jsem moc nerozuměl, protože, ač psán česky, tak ho překládal zřejmě nějaký Švéd, který se učil v Maďarsku polsky. Posléze jsem stejně musil nahlédnout do originálního manuálu, jak ten super složitý přístroj mám správně rozebrat a vyčistit. To nebyla první zkušenost s návodem takového druhu, k myčce jsem měl obdobný, hlavně že upozorňoval, že se v ní nemyje domácí mazlíček, ani dítě... a zcela detailně popisoval jak nasypat do myčky sůl, avšak jak přesně připojit vodu a odpad se dalo nalézt pouze v původním anglickém textu, protože ten, na rozdíl od toho českého, obsahoval seznam dílů s barevnými obrázky, kde i člověk sníženého intelektu pochopil, co k sobě a jak patří.

Takže jsem nakonec usoudil, že je to vlastně moje chyba. Tak složitý přístroj – jehož funkci vlastně ani nechápu – jsem si neměl vůbec kupovat! No, ale prodejci svou zákonnou povinnost splnili, návod v místním jazyce přiložili, i když mi byl na nic. Co pak má dělat uživatel, který je ještě blbější na jazyky než já?

Zkusil jsem zahvízdat. Ani domácí myška, která tak ráda chodila na sýr, se na polici neobjevila. I to naznačovalo, že dnešní den bude nešťastný ve všech ohledech. Ze zasmušilého rozjímání mě vytrhnul ostrý zvuk zvonce u vrátek venku.

* * *

Mojše se usmíval jako blbec. Stál trochu nahrbený u branky s obrovitou lžící na salát v ruce a stále se pitomě uculoval od ucha k uchu do výše svého momentálního IQ utlumeného ještě nějakými medikamenty. Vždycky jsem se úplně uleknul, jestli taky nepřešel do péče doktora Vrúbla. Vrátko si nedovolil sám otevřít, natož znovu zazvonit na zánovní zvonec, který jsem tam před nedávnem pověsil. Pověsil jsem ho vlastně jenom kvůli Mojšemu, tlačítko zvonku by stejně se svými bezprostředními rozlišovacími schopnostmi nenašel a klepadlo, to krásné, kované, ornamenty ozdobené klepadlo, jen mírně zkorodované, které nějaký předchozí majitel dodatečně upevnil na domovní dveře, mimochodem dveře velmi bytelné, se zdálo dost neobvyklé nejen mě, ale i lidem z blízkého okolí. Kdybychom byli v Anglii, tak by se nad ním nikdo nepozastavil, ale tady? Pod Zbraslaví? Jednak divnost a jednak by to už spousta lidí neuměla ani použít... tedy myslím.

„Bude kaše?“ Vypadlo z něho dychtivě a oči mu zazářily jako dvě právě zažehnuté petrolejové lampy. A mně vytanulo na mysli, zdali za něj opravdu nehovoří nějaké drogy.

„Ale jdi, Mojše! Dneska je teprve čtvrtek, a moc brzy ráno, čekají mě nějaké úřady. Ovšem, když to stihnu, a všechno nějak dobře dopadne, tak třeba večer navařím speciálně pro tebe.“ Mluvil jsem s ním, jako s malým dítětem, měkce a tiše. „Tu mandlovou, co ji máš rád. A samozřejmě pozvu i Karen, má ji taky ráda.“ To jsem dodal jen jako na oko, protože beztak Mojše už bez Karen nikam nechodil. I tak mi bylo divné, že se tady z ničeho nic tak brzo po ránu objevil a sám. Vždycky ho někdo doprovázel.

Mojše nebyl zas tak zklamán. Usmíval se v očekávání večerního zážitku a tak si potichu prozpěvoval: „Bude kaše, bude kaše, pro mě i pro Karen, bude mandlová...“ A s touhle písničkou se obrátil a důstojně vykračoval k domovu. Držel se okrajů budov a v blízkosti plotů. Vlastně jsem ho samotného nikdy neviděl přejít přímo přes cestu. Schválně jsem vykouknul do ulice, jestli neuvidím někoho známého poblíž. Ale nikde nikdo, jen u vedlejšího stavení, na rohu plotu stála dodávka, obyčejná otřískaná dodávka, jakou jezdí třeba..., no údržbáři.

„Co se s ním, prosím tě, zaobíráš? Stejně to všechno za chvíli zapomene, vždyť víš, jaký je!“ překvapil mě z druhé strany Íga – můj soused odnaproti. Vlastně nebydlel naproti, právě naproti stála nově opravená a natřená věžička rozvodné stanice, která sloužila spíš jen jako taková kaplička. Však rozvodné dráty z ní byly sundány už před drahně léty, to jsem tady ještě ani nebydlel. No a vedle, víc nalevo, stálo nízké stavení tak o dvou místnostech. Zadní stěna domku se dívala rovnou na hladinu řeky a nebyla od břehu víc jak metr. Íga, plným jménem Ignác Pivarski, v domku bydlel už přes půl roku –

teď si zrovna nevzpomínám, od koho to koupil. Pracoval v lomu na *pozici* elektrikáře, jak sám říkával, chodil často do kostela a nikdy si nevařil. Íga mu říkali všichni z okolí, ale nedalo se z toho poznat, jestli je to s uznáním, nebo s lehkou neúctou. Sousedské vztahy si vykládal po svém, já ho považoval za nesmírně snaživého až horlivého člověka. Jakmile viděl, že něco potřebuji, něco dělám na zahrádce, ba jenom se ukážu venku, už startoval jako tryskáč a podbízivě se vmlouval – a opravdu šel, na zahrádce pomohl, nákup přinesl a třeba ho i vybalil.

Kluzanda nad tím jen kroutíval hlavou a říkával mi mezi čtyřma očima: „Člověče, ten mužský má pro tebe nějakou slabost, chlapi v lomu ho nemůžou ani vystát, v okolí je pro svou úpornou snahu stát se oblíbeným při své přirozené nesnášenlivosti dost neoblíbený, ale na tebe, na tebe je jak slad'ouš, mluví, jako když medu ukrajuje a horlivost z něj jenom stříká.“ Občas, v případě, že jsem si dával pozor, tak jsem si všimnul, že když mluví s někým jiným, a já u toho přímo nejsem, pak se chová podrážděně a svárlivě, popuzeně odsekává, neochotně odpovídá a nerad se podřizuje běhu společenských událostí, je prostě protivný a vrčí. Mnozí další, hlavně chlapi z lomu, kteří mi dost kolem domku pomáhali, si nemohli nevšimnout Ígovy změny chování v mé přítomnosti, a mezi čtyřma očima mi to mnohokrát bez obalu naznačili.

„Mojše za to nemůže, jsou prostě cesty Osudu, které neovlivníme,“ odvětil jsem Ígovi, který mezitím došel s rukama v kapsách až k brance. Dneska se Íga obléknul jinak, sice ne úplně svátečně ale jinak, vypadalo to, že se do práce nechystá.

„Toho dementa tu máš pořád, neleze ti na nervy?“ Kývnul hlavou ke zmenšující se postavice a v obličejí se mu mihlo pohrdání. Opovržlivě mluvil o leckoms a pomluvit někoho mu taky docela šlo.

„Ale kde, dívej se na to z té druhé stránky, je přece lepší, když za tebou občas někdo přijde a přátelsky promluví, než kdyby o tebe neměl nikdo zájem a všichni se ti vyhýbali, ne?“ Dělal jsem, že ten neuctivý tón ani neslyším.

„He,“ uchechtнул se, „to by mi zas tak nevadilo.“ Odrfkнул si a mávnul mi na pozdrav, protože právě zastavilo auto a krátce na něj zatroubilo. Řidiče jsem si bohužel nevšimnul.

Kdyby bylo Mojšemu pět, tak by se nikdo ani neohlédl. Ale vlasy mu zešedivěly už dávno a předčasně mírně nachýlená postava dávala tušit, že něco není v pořádku. Mohlo být tak kolem čtyřiceti, pohublý, předčasně zestárlý tuctový chlapík s nemocným rozumem. V poslední době žil u Karen, své starší sestry, která se o něho starala jako o malé děcko. Sama vychovala děti několik, jako vdova po kameníkovi z lomu to měla secsakra těžké, a když se dospělé děti rozprchly do světa, na mámu si ani nevzpomněly. Mojše se u sestry, tuším, objevil přibližně před necelým rokem. Karen mi jen tak mezi řečí později naznačila, že se k ní vrátil po nějakém pracovním úrazu. Ale dělníkem nebyl, to rozhodně ne. Odhadoval jsem ho na spíš stavěče, možná pracoval jako projektant, nebo stavbyvedoucí, či tak něco. Ani jsem netušil, že prodělal nějaké zranění, kdyby se mi Karen, ta drobná, hubená, upovídaná a dobrosrdečná ženská, jako vždy, nepsvěřila při obřadu kaše. Co přesně Mojše dělal, to nevěděla, ale spadl prý do nějaké nedokončené jámy, vytvořené snad pro odpad

a nedokázal se z ní dostat. Našli ho až po mnoha hodinách, dehydrovaného a pološileného strachy, protože v té době vládlo nad krajem příšerné horko a na sluníčku teplota atakovala padesát stupňů. Rozum se mu už od té doby nikdy úplně nevrátil. Zůstalo v něm zakleté malé dítě, které se paradoxně bálo otevřeného prostoru a cizích lidí. Mojše nebyl zlý, jen... byl teďka trochu jiný, byť se mi občas zdálo, že se mu rozum na pár letmých okamžiků tu a tam navrátil, ale jen do té doby, než ho účinné látky v lécích strhly nazpět.

Obřad kaše, co k němu dodat? Řekněme, že jsme to brali jako takovou menší společenskou událost, kterou jsem pořádal pro pár přátel či známých. Společenských událostí tady na Přívoze nebylo mnoho. Kluzanda pořádal v hospodě tradiční staročeské Šibřinky a pár bálů, pro hasiče, domkáře a jednou i pro přespolní. Muzikálně nadaní místní se spontánně dávali dohromady a pod vedením řidiče Valenty vždycky postavili pěti-šesti člennou kapelu. Zpívat chtěl skoro každý, což byl samozřejmě společensky neúnosný problém. Proto museli být někteří upláćeni, alespoň pivem, aby nezpívali vůbec! Anebo si to schovali pro přespolní návštěvníky na karaoke.

V té době veselic jsem se musel rozloučit s tátou. Bohužel, deprese může být smrtelné onemocnění a mně se to snažil dost nešikovně vysvětlit tátův ošetřující lékař. Z jeho proslavu jsem si odnesl jen špatný pocit, neboť dokázal v jedné větě zaměnit příčinu za následek, z deprese vyrobit zápal plic a svévolně mi zamlčet dost závažná fakta o poměrech posledních dnů. Vzbudil ve mně přesvědčení, že pokud se dostanu do rukou obdobného údržbáře, pak budu pod od-

borným dozorem na nejlepší cestě na Krchov a má cesta bude pečlivě zdokumentovaná.

Obřad kaše mi tak vlastně dovolil překonat ty boule na duši.

Mojše, doprovázen svojí sestrou Karen, hoteliér Kluzanda, Lojza Hadáček, Laco Ferocay a případně také několik sousedů, přišli ke mně jednou za čas na pojídání kaše. Jako dítěti mi můj dědeček rád vyprávěl o tom, když byli ještě malé děti, jak pojídali různé druhy kaší a jak to jemu tenkrát nechutnalo, a já si pořád představoval, co mu asi na té kaši vadilo. Před několika měsíci, jo možná to bylo už nějak po vánocích, jsem párkrát zkusil kaši uvařit (protože normálně vůbec nevařím) a po mnoha nepodařených pokusech jsem se nakonec obstojně třefoval do vůně, chuti i vzhledu. Považoval jsem si toho obzvlášť od té chvíle, kdy mi tehdy jeden z prvních úspěšných výtvorů pochválil i táta, tehdy byl u nás naposledy na návštěvě, slovy, „že bych mohl od hodiny vyvářet dětem, pokud bych tedy nějaké měl“ – na jednu stranu pochvala, na druhou ale skrytá výtka, že on nemá vnoučata a já ani ženu.

Zvlášť ta jáhlová se u mých návštěvníků setkávala doslova s nadšením. Dneska, když se řekne kaše, tak si každý myslí, že mluvím o bramborové nebo nejvýše o té krupičné. Ó né! Kaší je mnoho druhů a dají se různě obměňovat. Je možné uvařit i hrachovou, ovesnou, pohankovou, jáhlovou, rýžovou nebo prosnou – ale tu moc rád nedělám, protože se musí proso pořádně a několikrát přebírat, což mi činí jisté potíže. Pro tyto příležitosti jsem si schovával na dochucení ve spízi, krom jiného, sušené švestky, meruňky, ale i kus tvrdého perníku a několik druhů medu neboť kaše se může zdát ne-

zkušenému jedlíkovi málo chuťově výrazná. Jen ty masové kaše jsem zatím nezkoušel.

Ale za Mojšeho rozzářené oči mi ta práce a námaha stála.

* * *

Bylo mi asi deset a žili jsme tehdy na malém městě. Měl jsem ještě dva mladší bratry, ó ano, to slůvko *měl* je namístě. V nějaký pracovní den, už nevím, co to přesně bylo za den, jela máma autem s brášky na nákup do města, táta zůstal ještě v práci přesčas, no a já se pokoušel ve školním kroužku proniknout do tajů fotografování, zvětšování, přijít na kloub vývojce a ustalovači a podobným prkotinám. Když jsem se večer vrátil domů, hrklo ve mně jako ve starých pendlovkách. Za stolem seděl velmi ustaraný dědeček, který na mě čekal s večeří, a s velmi vážnou tváří mi smutně oznámil, že bratříčci ani maminka se domů už nikdy nevrátí.

Ta nešťastná událost nám úplně převrátila život. Dědeček, aby se o mne mohl postarat, se k nám dočasně nastěhoval – jak sám říkával – na jeden furt – a měl vlastně pravdu, zůstal až do své nečekané smrti – protože táta, poté, co se vrátil z té psychiatrické léčebny, zůstal celý jakoby vyměněný. A bývával to takový veselý chlapík... Dlouho u nás pak pobýval žal, který se časem proměnil v tichý smutek. Já jsem se docela bál toho smutného ticha, které vládlo v bytě, a tak jsem většinu času trávil u spolužáků, v kroužcích nebo na doučování, jelikož mi tak nějak nešly jazyky a já tehdy dost těžce bojoval s nepopulární ruštinou.

Po nějakém čase, to už mi mohlo být tak čtrnáct, patnáct, se otec seznámil se vyhlášenou úřednicí z okresního města. Smutek se zasnoubil s rozumem. Stále jsem se té nové skutečnosti vzpíral, ale myslím, že to táta nedělal kvůli sobě. Jen mi to nedokázal včas a srozumitelně říct. Holá realita se vyjevila v okamžiku, když jsme se k nové matince – za nějakou dobu, samozřejmě – nastěhovali. A já nečekaně získal nevlastní sestru.

Ve skutečnosti mít najednou skoro dospělou ségru nebyla žádná výhra, všichni v okolí mi říkali, že je to spíš danajský dar. Ošklivější ženskou než Helga aby svět pohledal a charakter, no, taky nic moc. Nešlo mi na rozum, jako to, že tak docela pohledná ženská, jako byla macecha – pardon – matinka Oulíková, může mít tak škaredou a protivnou dceru. Ona měla v té době věk do tanečních (možná i kapku přes) a nikdo s ní nechtěl tancovat, natož se seznámit, to asi kvůli tomu ksichtu, ale já si spíš myslím, že kvůli... ehm, její složité povaze. Takže jsem ji musel doprovázet za odměnu já, coby nejen doprovod, ale hlavně jako i nedobrovolný tanečník. Spolužačky ze třídy mě litovaly, na druhou stranu to mělo i jistou pomíjivou výhodu, totiž, že jsem se zařadil mezi ty pohledné, u dívek zájem vzbuzující *chlapy* – jak říkával můj dědeček, který naneštěstí zrovna v té době, nějak před tím, než jsme se k Oulíkovým přestěhovali, náhle zemřel.

Ona vlastně nebyla ošklivá třeba tak, že by byla tlustá, šeredná, nebo samá bradavice, nebo zubatá, to ne! Helga měla v sobě prostě takovou sprostou ošklivost proloženou negativními povahovými vlastnostmi, se kterou se obvykle zobrazují čarodějnice, které

v určitém úhlu pohledu mohou být pro některé dostatečně střelené jedince třeba i hrůzně krásné, a chovala se taky tak – sprostě, vypočítavě, nevychovaně, nepřejícně, nevhodně, odpudivě, protivně a hnusně, jako ta hladová Jezinka, co vyhlížela toho svého vypaseného Smolíčka Pacholíčka a při tom odporně chrastila pekáčem. Musela mít nějaké zvláštní nadání v umění štrachat lidem v minulosti, slídit, špehovat a vyzvídat, to uměla naprosto nejlíp! Časem jsem ji vyloženě nemohl vystát, hlavně po události, která mohla poznamenat můj milostný život na dlouhá léta. To se mi pokusila dohodit nějakou svou nepřilíš fešnou, a dneska neváhám říct i mírně retardovanou, rádoby kamarádku, a já – teprve když jsem s ní šel na rande – zjistil, že to není úplně správné rozhodnutí, což se vyjevilo právě v okamžiku, kdy došlo na placení. Z mé peněženky. Za svou povinnost jsem považoval samozřejmě zaplatit v restauraci, když už jsem ji pozval na oběd. Avšak méně chápavě jsem platil v prodejně potravin, i pak v domácích potřebách a úplně nechápavě v drogerii. Rande se prostě zvrhlo v nákupní dostaveníčko snad ve všech obchodech ve městě, a já figuroval jako nosič a především coby nedobrovolná chodící peněženka, která u pokladny nesměla mluvit, jen šustit bankovkami. Po této přelomové události, která tak bolestivě zasáhla moje sebevědomí a vyluxovala veškeré moje finanční rezervy, jsem se Helze vyhýbal, jak jen mohl. Bohužel, nastávaly okamžiky, kdy nebylo zbylí, například když táta udělal ty své prosebné psí oči. To jsem pak s těžkým srdcem podlehl (rozumějte – byl donucen tím škaredým vyděračským vnitřním hlasem) a vyhověl mu, ale nezbavil se pocitu, že Helze sloužím jen jako štít vůči všem ostatním, kteří na

ni koukali skrz prsty nebo ji dokonce s gustem nenáviděli a nehodili po ní kamenem právě jen kvůli mojí maličkosti.

Ale abych na ní nešel jen polenem, až později jsem si uvědomil, že i Helga respektovala mou osobu, byť po svém, a vlastně jsme dokázali koexistovat vedle sebe, aniž by se naše kruhy nějak zásadně protnulý; lze to chápat i jinak – vyhýbali jsme se jeden druhému. To, že dokázala ublížit ostatním, neznamenalo, že by někdy jakkoliv ublížila mně (tedy kromě toho retarda, ale to byl z její strany asi neúmyslný přehmat, takový ten neuvážený počín, kdy se mi snažila odvděčit se za ty taneční).

Macecha se s mým tátou rozvedla po několika letech soužití pro *vzájemný nepřekonatelný odpor* v super rychlém rozvodovém řízení a vzala s sebou jako hurikán skoro všechny majetek, a taky automobil – ten ovšem zcela legálním převodem – otec jí ho ponechal, asi kvůli jejímu děsnému štěbetání, které se změnilo v posledních měsících soužití v prosté odporné pištění, že vozidlo potřebuje jako dopravní prostředek k obživě. Čím se ale přesně živila, si už nevybavuji. Maďarská policie našla Oulíkovíc auto o pár týdnů později blízko jugoslávských hranic, opuštěné, bez posádky, bez zavazadel a částečně i bez motoru a vybavení, o což se postaral zřejmě někdo z místních asociálních podnikavců. Začátek osmdesátých let ale nepřál jednoduchému zmizení občanů, neboť tehdy úřední osoby měly tak nějak větší občanskou odpovědnost. Příslušné orgány nález vyhodnotily jako diverzní akci a otce, coby prokázaného původního majitele vozidla, který byl navíc snadno dosažitelný a možná že, i z hlediska trochu zamženého rozumu, dobře manipu-

lovatelný, různě popotahovaly. Co na tom, že měl v pořádku rozvodové papíry a úředně ověřený doklad o převodu vozu na macechu Oulíkovou, i tak ho mnohokrát předvolávaly, aby vysvětlil něco, o čem neměl ani páru. Ale chtěly to *nic* vysvětlit podrobně, aby to mohly zaprotokolovat a úředně ověřit a dál ho pak popotahovat – no holt organely. Bohužel, každá taková návštěva u dotírajících organel vedla ke zhoršení otcova zdravotního stavu s následnou hospitalizací.

Od té doby jsem bývalou macechu ani ošklivku Helgu neviděl. To jsme už ale bydleli v Libni, nedaleko nádraží. A já učinil jedno z životních rozhodnutí, jakých se později v životě velmi lituje. Z dobře uvážené blbosti jsem podepsal vojnu na celkem osm let. Rozhodnutí stát se vojákem z povolání mělo sice spoustu nevýhod, ale nakonec převážila výhoda jediná, ta *materiální*. Táta pak neměl starosti s bytem a složenkami, a já taky nechtěl, aby si pořád utrhoval od úst, protože, upřímně, v té době se mu profesně ale vůbec nedařilo a jak jsem už říkal, taky psychicky se už nikdy nedal dohromady.

* * *

Až jednoho dne, je to tak půlrok zpátky, tuším, ještě někdy v zimě, mrzlo, až praštělo, se najednou Helga objevila tady na Přívoze, před mým domem. Dívala se na mě se směsí překvapení a zděšení, když jsem jí se získanou nešikovností otevíral vrátka a pak, jak se opatrně po ledu šourám o berlích. Po nějaké nedobře zvládnuté rehabilitaci mi to chození šlo jaksi hůř. I já zůstal stát v údivu vedle sebe, přišla tehdy celá špinavá, uválená, potrhaná, s vlasy poma-

zanými popelem a jistou nechutně páchnoucí hmotou a zabalená v nějaké houni, připomínající zbytky koberce vytaženého z ohniště těsně před zpopelněním. Nabídnul jsem jí nějaké hadříky po mé, dneska už bývalé ženě, a umožnil jí zkulturnit se. Avšak jí to nebylo nic platné, mohla se umývat, jak chtěla, kosmetiku na sebe kydat zednickou lžící ve vrstvách jako řízek v trojobalu, vypadala pořád stejně... blbě. O sobě jsem jí nic nevyprávěl a ona o sobě taky ne. Vlastně jen utrousila poznámku, že: „pracuje pro jakousi mezinárodní archeologickou asociaci a zabývá se dokumentováním exponátů.“ Což mi přišlo úsměvné a nešlo dohromady s jejím momentálním zjevem, každý druhý by ji považoval za revizora kominíků anebo alespoň za inspektora domovních světlíků.

Považte ale, nebyl jsem překvapený tím, v jakém stavu se objevila, ale tím, s jakou jistotou zjistila místo mého pobytu! No, čenichat tedy asi nezapomněla.

Ale přece jen se s ní nějaká změna udála, jen tak mezi řečí, když jsem jí přinesl oblečení a něco k jídlu a ona sledovala, jak se plahočím se vším, tak vyhrkla, že přesně ví, jak je bolestné něco nebo někoho ztratit. Právě v tom okamžiku jsem si uvědomil, že je nesmírně smutná a taky asi osamělá... i v té své ošklivosti.

Tehdy přišel, byl to možná jeden z prvních večerů obřadu kaše, na návštěvu Mojše ještě s Rudou Kluzandou, to je v sousedství hospodský v doprovodu s Lojzou Hadáčkem, který už v té době pracoval v nedalekém kamenolomu. Kluzanda přitáhnul nějaké to nádobí a Lojza mu pomáhal. S Lojzou jsem se znal už z dřívějšíka, nosil mi různé kameny, nejdřív ze své zahrádky a později z lomu a byl svým

způsobem docela zapálený amatérský geolog. Tedy až na to, že nerozeznal křemen od betonu.

Jakmile Mojše zahlédl Helgu, která si ho zkraje hned nevšimla, protože zrovna balila to svoje zničené šatstvo do plastového pytle, doslova zkoprněl, začal se třást strachy, ale nedokázal z ní spustit oči. A pak se na ni z ničeho nic zuřivě vrhnul, ale pořád s hrůzou v očích.

To, co následovalo pak, asi nejpřesněji vystihnul Lojza Hadáček, když řekl: „Jo, madam, mrskla jste s ním jako se lžící do pudinku, klobouk dolů, líp by ho neuzemnili ani zřízenci z blázince!“

Ona Mojšeho opravdu uzemnila jako zdatný ošetřovatel, což bych do její muší váhy neřekl, a řvoucího přimáčkla k podlaze tak, že náraz zmlknu. Mohl jsem to, jako bývalý vojenský instruktor, ocenit. Helga použila hmaty a chvaty tak odhodlaně a hrubě, že jsme se až obávali o Mojšeho zdraví. Když ho pustila, Mojše se rozkvičel jako píchnuté podsvinče a trvalo hodnou chvíli, než ho Hadáček s Kluzandou zpacifikovali – to jest, odvedli ho do vedlejší místnosti, aby na Helgu neviděl a přestal vyvádět. Ale vysvětlení jsem se od ní nedočkal. Vlastně jsem ho ani nečekal.

A snad ještě ten den v noci se Helga náhle vypařila, stejně tak, jak náhle se objevila. Od té doby Mojše chodil bojácně na kaši jen v doprovodu své sestry Karen a uvnitř domu se už necítil dobře. Zůstalo ve mně podezření, že s Helgou měl už někdy dřív co dočinění a nebylo to právě přátelské setkání.

To byl právě ten okamžik, kdy mu oči ztemněly strachy, a na dlouhé okamžiky se v nich usídlil bázeň a zhmotnělá hrůza.

Íga mi zamával, křepce přeběhl silnici a nasedl do auta.

„Už by měl zařezávat, vždyť v lomu už před chvílí odstřelili, ne?“ zasmál se Kluzanda, dobrý soused, který vždy vypomohl, když bylo zapotřebí. S Ígou se asi neměli právě v lásce, každý byl holt jiný.

„Má dneska něco mimopracovního,“ kývnul jsem k odjíždějícímu autu.

Aha, Kluzanda mi slíbil něco dobrého na snídani, rozpomněl jsem se. Po ránu je moje hlava často čistá. Když se mnou Ruda ho-vořival o jídle, i když to říkával jinak, tak měl spíš na mysli něco o pevných nervech. Kluzandovi vlastnili od nepaměti malý hotýlek ob dvě stavení dál, ve skutečnosti takový větší barák s miniaturním dvorečkem a kůlnou, opírající se zadní stěnou o skálu. Rád nám ukazoval, jak se celá budova zatřese, když v lomu zrovna trhali kámen a ujišťoval nás, že to nepadne, protože dům má dřevěné jádro. Ale to se vlastně otřásaly všechny baráky v okolí, protože se většina buď úplně, nebo alespoň z části opírala tak jako Kluzandovo stavení, o stejný blok skály. Výjimkou byl můj baráček, nebyl opřen o skálu, stál asi půldruhého metru od stěny. A klamal vzhledem. Zvenku domek, zevnitř srub.

V poslední době se Kluzandovi dost zmohli, i když to nebylo přímo Kluzandovou zásluhou. Nejblíže pravdě stály babky odvedle, které roznášely, že Kluzandová převzala pokladnu a zapřáhla do práce všechny děti. Což byla v tomto dozajista částečná lež – těžko